

Gezamenlijke aanzet uitvoeringsprogramma Mest

Eindconcept, versie 30 april 2018

Aanleiding

De provincie Noord Brabant en de regio's Zuidoost en Noordoost Brabant vinden het belangrijk om de handen in één te slaan voor een gezamenlijke mestaanpak, waarbij de mest die wordt geproduceerd duurzaam wordt benut (toepassing van het juiste type mest, op de juiste manier, in de juiste hoeveelheden en op het juiste tijdstip). Daarvoor is een werkgroep met vertegenwoordiging vanuit de provincie en beide regio's ingesteld om hiermee aan de gang te gaan.

Mest is een waardevolle grondstof in een circulaire landbouw, waarbij de samenstelling van de mest de waarde bepaald. Dit betekent dat de verhouding organische stof en mineralen (NPK) afgestemd moet worden op de bodemsamenstelling en -leven, het gewas en de lucht en het water. De organische stof in de mest verbetert de structuur en het bodemleven. De nutriënten moeten beschikbaar zijn op het moment dat het gewas deze nutriënten nodig heeft. Daarbij moet gezorgd worden dat de verliezen naar grond- en oppervlaktewater op een acceptabel laag niveau zijn. Hetzelfde geldt voor de emissies van ammoniak, broeikasgassen en geur. In het uitvoeringsprogramma plantaardig van de provincie Noord-Brabant wordt hier verder op ingegaan. Door mest direct op het bedrijf te verwerken dalen de emissies uit stallen en daarnaast zorgt verwerking voor het verminderen van emissies bij het uitrijden. Kortom vermindering van emissies binnen het hele systeem waarin mest aanwezig is. Hiervoor is ontwikkeling van stalsystemen nodig waarbij dagverse mest uit de stallen kan worden onttrokken en zo snel mogelijk kan worden bewerkt.

De mest die niet gebruikt kan worden voor de bodem in Brabant moet buiten de landbouw of buiten Brabant of Nederland afgezet worden. Om van mengmest de juiste meststof voor de bodem te maken is bewerking noodzakelijk. Ook voor de afzet van mest buiten Nederland of buiten de landbouw is mestbewerking noodzakelijk (volumereductie).

Als eerste stap in het samen optrekken hebben de partijen een visiedocument opgesteld, waarin ambitie en kaders voor handelen staan verwoord. Om gezamenlijk op te trekken is het belangrijk dat het visiedocument door de provincie, de regio's (ook midden en west) en de gemeenten gedragen wordt. De eerste stap is om dit visiedocument door alle partijen vast te laten stellen, waardoor later in het proces geen onnodige hobbels genomen hoeven te worden en bij de uitvoering van de acties/ maatregelen bij onduidelijkheid steeds op dit document als basis kan worden teruggevallen.

In bijlage 1 staat het visiedocument van mestverwerking.

Samen aan de slag:

De provincie en de regio's trekken samen op. Het mestprobleem geldt voor de veehouders in alle gemeenten in Brabant en stopt niet bij de provinciegrens. Het blijkt dat het zwaartepunt van de problematiek en de urgentie het hoogste is in Noordoost en Zuidoost Brabant. In die zin is het ook niet vreemd dat juist deze regio's samen met de provincie het initiatief hebben genomen om door te pakken. Door samen te werken wordt het eindresultaat beter en sterker. De maatregelen worden door alle gemeenten gedragen en ondersteund en gemeenten hebben een belangrijke rol in het contact met de lokale ondernemers, het stimuleren en mogelijk maken van innovaties en concrete initiatieven. Daarom is het belangrijk dat de provincie en de gemeenten samen de verantwoordelijkheid nemen voor het proces en het resultaat. Een voorwaarde voor een goede samenwerking is de

beschikbaarheid over de juiste informatie. Daarom informeert de werkgroep de provincie en de gemeenten frequent over:

1. Aanpak/visie
2. stand van zaken
3. Resultaten
4. Knelpunten en vragen.

Dit is tijdens de bestuurlijke bijeenkomst transitie landbouw op 28 februari jl. zo ook toegezegd aan alle aanwezige bestuurders van gemeenten uit heel Brabant.

Stappenplan:

In het onderstaande stappenplan wordt aangegeven welke stappen nodig zijn om samen op te trekken en aan de slag te gaan. Dit stappenplan dient daarom ook ondersteund te worden door de provincie en de regio's, zodat we samen aan de slag kunnen. Op de zojuist genoemde bijeenkomst van 28 februari is afgesproken dat voor de zomer tijdens een volgende bestuurlijke bijeenkomst de visie, plan van aanpak en eerste resultaten van de aanpak met alle gemeenten zullen worden gedeeld. In die zin is het dus van belang snel van start te gaan.

Stap 1 – Visiedocument

Vaststellen visiedocument door provincie Noord Brabant, regio Zuidoost en Noordoost en de gemeenten.

Stap 2 - Stappenplan

Vaststellen stappenplan door provincie, regio's en de gemeenten

Stap 3 – inventarisatie 0-situatie, vergunningen en meldingen

Inventarisatie van de hoeveelheid mest in Brabant en de directe omgeving die verwerkt kan worden.

Deze inventarisatie vindt plaats op basis van verleende vergunningen en meldingen die zijn geaccepteerd. De werkgroep komt met een basislijst bij gemeenten en vraagt gemeenten om zo snel mogelijk (binnen twee weken) de lijst te controleren en aan te vullen en te retourneren aan de werkgroep. De gegevens die de werkgroep wil weten zijn:

1. Naam van de mestverwerker;
2. Locatie (veehouderij/ bedrijventerrein/etc.);
3. Co-vergisting;
4. Mest verwerkt van derden (J/N);
5. Bevoegd gezag (gemeente/provincie);
6. Vergunde capaciteit (ton);
7. Hoeveelheid mest (ton);
8. Gerealiseerd (ja/nee);
9. Opmerkingen (waarom niet gerealiseerd, etc).

Om een beeld te krijgen van de grootschalige (boven de 25.000 ton?) initiatieven in de directe omgeving van de provincie wordt contact opgenomen met buurgemeenten en de provincie Limburg, Gelderland, Zeeland en Noord Holland.

Stap 4 - inventarisatie 0-situatie, inzicht in mestproductie, overschot en behoefte

Om te weten hoeveel mest buiten de landbouw en/of buiten Brabant en Nederland afgezet moet worden, wordt als eerste geïnventariseerd hoeveel mest in Brabant wordt geproduceerd door landbouwhuisdieren. Ook wordt geïnventariseerd hoeveel plaatsingsruimte op landbouwgrond beschikbaar is. Door de plaatsingsruimte op de productie te verminderen is het overschot bekend. Dit overschot hoort verwerkt te worden om vervolgens buiten de landbouw of buiten Brabant of Nederland afgezet te worden. Dan is bekend hoeveel mestbewerkingscapaciteit noodzakelijk is. Uit stap 3 volgt hoe groot de

bewerkingscapaciteit in Brabant en haar directe omgeving is en hoeveel capaciteit noodzakelijk is (afhankelijk van het gekozen uitgangspunt).

Daarnaast kan in deze fase ook inzichtelijk gemaakt worden welke soorten mest noodzakelijk/ nuttig ingezet kunnen worden in de andere soorten landbouw (i.r.t. o.a. bodem).

Uitwerking resulteert in enkele scenario's; bijv. scenario op basis van totale overschot, scenario op basis van de wettelijke verplichting, scenario op basis van alle mest bewerken (NB valt buiten huidige provinciale beleid, maar wel interessant om als scenario mee te nemen), scenario optimaal benutten binnen totale landbouw, ...

Stap 5 – inventarisatie potentiële locaties

Met betrokkenheid, kennis en ervaring van provinciale en gemeentelijke ambtenaren op het vlak van werklocaties wordt een inventarisatie gemaakt van potentiële locaties voor mestbewerking.

Stap 6 – opmaken van een balans

De informatie opgedaan in de stappen 1 t/m 5 worden voorgelegd aan de provincie en de regio's voor reactie en het te bepalen vervolg.

Stap 7 – bepalen locatiebeleid

Op basis van de stappen 1 t/m 6 wordt geanalyseerd of en hoeveel extra capaciteit binnen Brabant nodig is. Deze analyse staat aan de basis voor 'nieuwe' start van een dialoog over locatiebeleid. Dit zal met name gelden in de regio's Noordoost en Zuidoost Brabant. Ook hierbij wordt aanvullend gebruik gemaakt van specialisten op het vlak van locatiebeleid en werklocaties van zowel provincie als gemeenten.

NB. Belangrijk hierbij is om het gesprek in het juiste perspectief te plaatsen. Bijv. waar het gaat om transportafstanden; het wel binnen de provincie verplaatsen over grotere afstanden kan een winst zijn als je het vergelijkt met verplaatsing naar buiten Brabant of zelfs Nederland.

Parallele processen

1. Brede dialoog, communicatie

Belangrijk is om de mestdialogen nieuw leven in te blazen en in de eerste plaats de eerste concept visie mest en voorliggend plan van aanpak te bespreken en input op te halen voor vervolg. In algemene zin is het belangrijk om de visie breed onder de aandacht te brengen en een brede dialoog te voeren over actuele ontwikkelingen, kansrijke innovaties enz.

2. Monitoring en stimuleren van innovaties en nieuwe initiatieven

Ondertussen zitten we natuurlijk niet stil. We houden elkaar op de hoogte van nieuwe innovaties en concrete initiatieven die er in de provincie lopen. Kunnen we tot een afweging/ beoordeling komen van deze initiatieven? En kunnen we elkaar helpen in het proces van vergunningverlening (maximale flexibiliteit binnen bestaande regelgeving) om nieuwe initiatieven snel mogelijk te maken?

Continu

3. Inzet op optimalisatie bestaande locaties

Draagvlak voor mestbewerking wordt bepaald door beeldvorming van bestaande locaties. Er zijn verschillende locaties die veel overlast veroorzaken richting omgeving. Als deze overlast

is verminderd tot een aanvaardbaar niveau, dan wordt er ook anders naar mestbewerkingsinstallaties gekeken. Het draagvlak wordt daardoor beter.

Bezien of er oplossingen zijn om de overlast van deze installaties te verminderen. Deze oplossingen worden samen met de ondernemers gezocht en besproken. Geprobeerd wordt om samen tot toepassing van betere technieken en bedrijfsvoering te komen.

4. Provincie overstijgende, brede acties

Acties waar nu aan gedacht wordt zijn gericht op:

- Lobby/ inzet richting Rijk (regelgeving, mestfraude)
- Netwerkvorming gericht op het nastreven van bredere doelstelling circulariteit zowel op regionale schaal als noordwest Europese schaal.

Planning

Stap	Gereed	Afstemming NOB	Afstemming ZOB	Provincie	Brabantbrede bestuurlijke afstemming	Mestdialoog groepen
1.,2. Visiedocument + stappenplan	1 mei	Ambtelijk kopgroep: 5 juni Bestuurlijk kopgroep: 18 mei	Bestuurlijk werkprogramma 31 mei	-13 juni gecombineerd bestuurlijk overleg	-Eind juni -Formele besluitvorming na de zomer	Half juni – ophalen reacties
0-situatie, vergunningen	1 juni	Ambtelijk kopgroep: 5 juni Bestuurlijk kopgroep: 22 juni	Bestuurlijk werkprogramma juni/ juli	-1 ^e week juni gecombineerd bestuurlijk overleg	-Eind juni	Half juni – ophalen reacties
4. 0-situatie, productie, overschot, behoefte	1 juni	Ambtelijk kopgroep: 5 juni Bestuurlijk kopgroep: 22 juni	Bestuurlijk werkprogramma juni/ juli			
5.Potentiele locaties	1 juni	Ambtelijk kopgroep: 5 juni Bestuurlijk kopgroep: 22 juni	Bestuurlijk werkprogramma juni/juli			
6.Analyse, opmaken balans	1 juli					
7.Dialoog locatiebeleid		Start na de zomer 2018	Start na de zomer 2018		Najaar 2018	

Achtergrond

THEMA's

Onderwerpen
Mest(beleid)
Uitvoeringsagenda

